Spor Organizasyonlarında Sporcuların Algılanan Performans Düzeylerinin Demografik ve Sportif Değişkenlere Göre İncelenmesi

An Examination of Athletes' Perceived Performance Levels in Sport Organizations According to Demographic and Sport-Related Variables

[1]Erol BAYKAN

[1]Kocaeli 1Yozgat Bozok Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Spor Yöneticiliği Bölümü,
Orcid: 0000-0002-7429-3446
e-posta: erol.baykan@yobu.edu.tr

** Corresponding author / Sorumlu Yazar*

Araştırma Makalesi / Research Article

Gönderi Tarihi / ***Received*** : 27.07.2026 Kabul Tarihi / ***Accepted*** :04.10.2026 Online Yayın Tarihi / ***Published*** : 18.10.2026

https://doi.org/10.71243/dksbd.2004653

Öz

Bu araştırmanın amacı, spor organizasyonlarında bireysel ve takım sporlarıyla uğraşan amatör ve profesyonel sporcuların algılanan performans düzeylerini cinsiyet, yaş, spor türü, spor düzeyi ve spor yaşı değişkenlerine göre incelemektir. Araştırma, nicel yöntemle yürütülen kesitsel ve karşılaştırmalı bir tarama çalışmasıdır. Araştırma grubunu, 2025–2026 sezonunda Türkiye'de aktif olarak spor yapan 576 sporcu oluşturmaktadır. Veriler, Kişisel Bilgi Formu ve Süleymanoğulları (2025) tarafından geliştirilen Sporda Algılanan Performans Ölçeği kullanılarak çevrim içi ortamda toplanmıştır. Verilerin analizinde bağımsız örneklemler t-testi, tek yönlü varyans analizi, Welch ANOVA, Tukey HSD ve Games–Howell çoklu karşılaştırma testleri ile Cohen'in d ve eta kare (η^2) etki büyüklüğü katsayıları kullanılmıştır. Bulgular, erkek sporcuların algılanan performansın tüm alt boyutlarında kadın sporculara göre daha yüksek puanlara sahip olduğunu göstermiştir. Yaş grupları arasında yalnızca psikolojik algı boyutunda anlamlı bir farklılık belirlenmiş; 24 yaş ve üzerindeki sporcuların puanları 21–23 yaş grubundaki sporculardan daha yüksek bulunmuştur. Takım sporcularının tüm alt boyutları ve ölçek toplam puanı, bireysel sporcuların puanlarından anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Buna karşın amatör ve profesyonel sporcular arasında algılanan performansta anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Spor yaşı grupları arasında tüm alt boyutlarda ve ölçek toplam puanında anlamlı farklılıklar bulunmuş; ancak bütün alt boyutlarda deneyim grupları arasında kademeli bir farklılaşma görülmemiştir. Sonuç olarak algılanan performans puanları cinsiyet, spor türü ve spor yaşı gruplarına göre farklılaşırken yaş grupları arasındaki anlamlı farklılık yalnızca psikolojik algı boyutunda görülmüş; spor düzeyine göre anlamlı farklılık bulunmamıştır. Bulguların, spor organizasyonlarında performans geliştirme uygulamalarının planlanmasına ve sporcuların bireysel özelliklerini dikkate alan yönetim stratejilerinin geliştirilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Algılanan Performans, Spor Organizasyonları, Sporcular, Spor Yönetimi, Performans Değerlendirmesi

Abstract

This study aimed to examine the perceived performance levels of amateur and professional athletes participating in individual and team sports within sport organizations according to gender, age, sport type, competitive level, and sport experience. A quantitative, cross-sectional, comparative survey design was employed. The sample comprised 576 athletes actively participating in sports in Türkiye during the 2025–2026 season. Data were collected online using a Personal Information Form and the Perceived Performance in Sports Scale developed by Süleymanoğulları (2025). Analyses included independent-samples t-tests, one-way analysis of variance, Welch's ANOVA, Tukey's HSD and Games–Howell multiple comparison tests, and effect sizes calculated using Cohen's d and eta squared (η^2). Male athletes scored higher than female athletes across all perceived performance subdimensions. Age groups differed significantly only in psychological perception, with athletes aged 24 years and older scoring higher than those aged 21–23 years. Team-sport athletes scored significantly higher than individual-sport athletes across all subdimensions and the total scale. No significant differences were found between amateur and professional athletes. Sport-experience groups differed significantly across all subdimensions and the total scale; however, stepwise differences between experience groups were not observed in every subdimension. Perceived performance scores differed by gender, sport type, and sport experience; age-related differences were limited to psychological perception, and no significant differences were found by competitive level. These findings may contribute to planning performance development practices and developing management strategies that consider athletes' individual characteristics within sport organizations.

Keywords: Perceived Performance, Sport Organizations, Athletes, Sport Management, Performance Evaluation

GİRİŞ

Ekonomik kalkınmanın desteklenmesi ve toplumsal gelişimin teşvik edilmesi açısından da önemli bir role sahiptir. Bu nedenle spor yönetimi alanında organizasyonların başarısını etkileyen unsurların belirlenmesi, araştırmacılar ve uygulayıcılar açısından önemli çalışma alanlarından biri hâline gelmiştir (Chutiphongdech ve Kampitak, 2022).

Spor yönetimi araştırmalarının kuramsal açıdan güçlü, yöntemsel olarak geçerli ve güvenilir bulgular üretmesi, spor organizasyonlarında alınacak kararların niteliğini artırmaktadır (Koenigstorfer, 2023). Bununla birlikte spor yönetimi, ekonomik, eğitimsel ve toplumsal boyutları bulunan disiplinler arası bir alan olarak spor organizasyonlarının etkin biçimde yönetilebilmesi için bilimsel bilgi, liderlik, iletişim ve stratejik yönetim gibi çok yönlü yetkinlikleri gerekli kılmaktadır (Guidotti ve ark., 2023).

Sportif performansın değerlendirilmesinde yalnızca objektif göstergelere odaklanmak yeterli görülmemekte, sporcuların kendi performanslarına ilişkin öznel değerlendirmeleri de önemli bir bilgi kaynağı olarak kabul edilmektedir (Noh ve ark., 2024; Sakallı ve ark., 2026).

Algılanan performans, sporcunun fiziksel yeterliliklerini, teknik ve taktik becerilerini, öz güvenini ve yarışmaya hazır oluşunu öznel olarak değerlendirmesini ifade eden dinamik ve çok boyutlu bir kavramdır (Sakallı ve ark., 2026). Algılanan performans yalnızca müsabaka sonucunu değil, sporcunun beklentilerini, gösterdiği çabayı ve performansına ilişkin öznel değerlendirmelerini de kapsamaktadır (Gershgoren ve ark., 2021; Nam ve ark., 2025). İlaveten elit ve elit öncesi sporcular üzerinde yapılan araştırmalar, psikolojik beceriler, kişilerarası ilişkiler, performans stratejileri ve yaşam tarzı uygulamalarının sportif başarı açısından temel bileşenler olarak değerlendirildiğini ortaya koymaktadır (Burns ve ark., 2022).

Literatürde algılanan performansın psikolojik ve çevresel özelliklerle ilişkisi farklı sporcu örneklemlerinde araştırılmıştır. Bu kapsamda başarı hedef yönelimi, sportif tutku, spor bağlılığı, antrenör davranışları ve spor sırasında yaşanan duygular gibi değişkenler ele alınmıştır (Nam ve ark., 2025; Sakallı ve ark., 2026; Zhu ve ark., 2025). Takım sporlarında ise sporcuların kendi performanslarına ilişkin öznel değerlendirmeleri, performansın daha bütüncül biçimde değerlendirilmesine katkı sağlamaktadır (López-Gajardo ve ark., 2021).

Buna karşılık sporcuların algılanan performans düzeylerinin cinsiyet ve yaş gibi demografik değişkenler ile spor türü, spor düzeyi ve spor yaşı gibi sportif değişkenler açısından birlikte değerlendirildiği çalışmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Özellikle bireysel ve takım sporlarıyla uğraşan amatör ve profesyonel sporcuların aynı araştırma kapsamında karşılaştırılmasına yönelik çalışmaların sınırlı olması, konunun farklı sporcu gruplarında incelenmesinin alan yazına katkı sağlayabileceği değerlendirilmektedir. Bu kapsamda araştırmanın, algılanan performansın demografik ve sportif özelliklere göre nasıl farklılaştığına ilişkin bulgular sunarak spor yönetimi alanındaki sporcu destek ve performans geliştirme uygulamalarına yararlı olabileceği düşünülmektedir. Bu doğrultuda araştırmanın amacı, bireysel ve takım sporlarıyla uğraşan amatör ve profesyonel sporcuların algılanan performans düzeylerini cinsiyet, yaş, spor türü, spor düzeyi ve spor yaşı değişkenlerine göre incelemektir.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu araştırma, sporcuların algılanan performans puanlarını demografik ve sportif değişkenlere göre karşılaştırmayı amaçlayan kesitsel ve karşılaştırmalı tarama araştırmasıdır. Tarama modeli, bir topluluğun özelliklerini, tutumlarını ya da inançlarını açıklamak hedefiyle veri toplamasını sağlayan nicel bir araştırma yöntemidir (Creswell ve Creswell, 2018). Bu araştırmada "spor organizasyonları" ifadesi belirli bir spor etkinliğini veya araştırmanın analiz düzeyini değil, sporcuların antrenman ve müsabaka faaliyetlerini sürdürdükleri genel sportif ve örgütsel bağlamı ifade etmektedir. Araştırmanın analiz birimi, bireysel veya takım sporlarıyla ilgilenen her bir sporcudur; karşılaştırmalar sporcuların ölçek puanları üzerinden gerçekleştirilmiştir. Spor kulüplerinin örgütsel yapısı, yönetim uygulamaları, örgüt kültürü veya yöneticilerin özellikleri araştırma kapsamında ölçülmemiştir.

Araştırma Grubu

Bu araştırmanın evrenini, Türkiye'de bireysel veya takım sporlarıyla aktif olarak ilgilenen sporcular oluşturmaktadır. Araştırma grubu, ulaşılabilir ve gönüllü katılımcıların araştırmaya dâhil edilmesine dayanan, olasılığa dayalı olmayan örnekleme yöntemlerinden kolayda örnekleme yoluyla oluşturulmuştur (Stratton, 2021). Araştırmaya 2025–2026 sezonunda bireysel veya takım sporlarında aktif olarak yer alan, düzenli olarak antrenman yapan ve gönüllü katılım sağlayan 576 sporcu dâhil edilmiştir. Katılımcılara ilişkin demografik ve sportif değişkenlerin sınıflandırılması kendi beyanları esas alınarak yapılmıştır. Araştırma grubunda farklı cinsiyet, yaş, spor türü, spor düzeyi ve spor deneyimine sahip katılımcılar yer almaktadır. Katılımcıların demografik ve sportif özelliklerine ilişkin tanımlayıcı istatistikler Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1: Tanımlayıcı İstatistikler

Kategorik Değişken	Kategori	Frekans (n)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Erkek	293	50,9
	Kadın	283	49,1
	Toplam	576	100
Yaş	18-20 yaş	187	32,5
	21-23 yaş	195	33,9
	24 yaş ve üzeri	194	33,7
	Toplam	576	100
Spor Türü	Bireysel Spor	302	52,4
	Takım Sporu	274	47,6
	Toplam	576	100
Spor Düzeyi	Amatör	426	74,0
	Profesyonel	150	26,0
	Toplam	576	100
Spor Yaşı	0–3 yıl	192	33,3
	4–7 yıl	198	34,4
	8 yıl ve üzeri	186	32,3
	Toplam	576	100

Tablo 1 incelendiğinde, araştırmaya toplam 576 sporcunun katıldığı görülmektedir. Katılımcıların %50,9'u (n = 293) erkek, %49,1'i (n = 283) kadındır. Yaş gruplarına göre katılımcıların %32,5'i (n = 187) 18–20 yaş, %33,9'u (n = 195) 21–23 yaş ve %33,7'si (n = 194) 24 yaş ve üzeri grupta yer almaktadır. Spor türüne göre katılımcıların %52,4'ü (n = 302) bireysel sporlarla, %47,6'sı (n = 274) takım sporlarıyla ilgilenmektedir. Katılımcıların kendi beyanlarına dayanan spor düzeyi dağılımına göre %74,0'ı (n = 426) amatör, %26,0'ı (n = 150) profesyonel sporcudur. Spor yaşına göre ise katılımcıların %33,3'ü (n = 192) 0–3 yıl, %34,4'ü (n = 198) 4–7 yıl ve %32,3'ü (n = 186) 8 yıl ve üzeri spor deneyimine sahiptir.

Veri Toplama Araçları ve Verilerin Toplanma Süreci

Araştırma verileri çevrim içi anket yöntemi kullanılarak toplanmıştır. Bu kapsamda veri toplama araçları Google Forms platformuna aktarılmış ve katılımcılara elektronik ortamda ulaştırılmıştır. Anket formunun ilk bölümünde araştırmanın amacı, kapsamı, gizlilik ilkeleri ve gönüllü katılım esasına ilişkin bilgilerin yer aldığı aydınlatılmış onam formu sunulmuştur. Katılımcılara araştırmaya katılımın tamamen gönüllülük esasına dayandığı, istedikleri zaman herhangi bir gerekçe göstermeksizin araştırmadan ayrılabilecekleri ve elde edilen verilerin yalnızca bilimsel amaçlarla kullanılacağı açıklanmıştır. Aydınlatılmış onam formunu onaylayan katılımcılar araştırmaya dâhil edilmiştir. Çevrim içi veri toplama sürecinde katılımcıların ikamet ettikleri veya spor yaptıkları illere ilişkin ayrıca bir kayıt tutulmadığından örneklemin coğrafi dağılımı iller bazında raporlanmamıştır. Google Forms üzerinde soruların yanıtlanması zorunlu tutulduğundan, gönderilen formlarda eksik yanıt bulunmamıştır. Herhangi bir katılımcı analiz dışında bırakılmamış ve analizler 576 sporcunun verileri üzerinden gerçekleştirilmiştir.

Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formu ile Sporda Algılanan Performans Ölçeği kullanılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından hazırlanan kişisel bilgi formunda katılımcıların cinsiyeti, yaşı, spor türü, spor düzeyi ve spor yaşına ilişkin demografik ve sportif özellikleri belirlemeye yönelik sorular yer almaktadır.

Sporda Algılanan Performans Ölçeği

Araştırmada Süleymanoğulları (2025) tarafından geliştirilen Sporda Algılanan Performans Ölçeği kullanılmıştır. Ölçek, sporcuların müsabaka veya yarış sırasında fiziksel, teknik, taktiksel, psikolojik ve çevresel boyutlar açısından algıladıkları performans düzeylerini değerlendirmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek toplam 25 madde ve beş alt boyuttan oluşmaktadır. Fiziksel algı altı madde, teknik algı dört madde, taktiksel algı beş madde, psikolojik algı altı madde ve çevresel algı dört madde olmak üzere toplam 25 maddeden oluşmaktadır. Ölçek toplam puanı 25 ile 125 arasında değişmektedir.

Ölçek 5'li Likert tipinde derecelendirilmiş olup maddeler 1=Kesinlikle Katılmıyorum, 2=Katılmıyorum, 3=Kararsızım, 4=Katılıyorum ve 5=Kesinlikle Katılıyorum şeklinde puanlanmaktadır. Ölçekten elde edilen yüksek puanlar sporcuların algılanan performans düzeylerinin yüksek olduğunu, düşük puanlar ise algılanan performans düzeyinin düşük olduğunu göstermektedir.

Ölçeğin geliştirme çalışmasında açıklanan toplam varyans oranının %76,524 olduğu ve ölçeğin toplam iç tutarlılık katsayısının (Cronbach alpha) 0,925 olarak hesaplandığı rapor edilmiştir (Süleymanoğulları, 2025).

Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında elde edilen veriler IBM SPSS Statistics 24 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Öncelikle katılımcıların demografik özelliklerini belirlemek amacıyla frekans ve yüzde analizleri gerçekleştirilmiştir. Ölçek puanlarına ilişkin aritmetik ortalama, standart sapma, çarpıklık ve basıklık katsayıları hesaplanmış; alt boyutların ve ölçek toplamının olası puan aralıkları ayrıca gösterilmiştir.

Ölçek toplam puanı ve alt boyut puanlarının dağılım özellikleri, çarpıklık ve basıklık katsayıları üzerinden incelenmiştir. Bu katsayılar, dağılımın normal dağılımdan sapmasına ilişkin betimsel göstergeler olarak değerlendirilmiştir (Kim, 2013). Genel örneklemde elde edilen değerler, puan dağılımlarında belirgin bir çarpıklık veya aşırı basıklık bulunmadığına işaret etmiştir. Grup karşılaştırmalarında parametrik testler kullanılmış; varyans homojenliği Levene testiyle değerlendirilerek uygun test sonuçları raporlanmıştır.

İki gruptan oluşan değişkenlerin karşılaştırılmasında bağımsız örneklemler t-testi kullanılmıştır. Varyansların homojenliği Levene testiyle değerlendirilmiş; homojenliğin sağlanmadığı karşılaştırmalarda eşit varyansların varsayılmadığı t-testi sonuçları raporlanmıştır. Yaş gruplarının karşılaştırılmasında fiziksel algı için tek yönlü ANOVA, diğer puanlar için Welch ANOVA kullanılmıştır. Psikolojik algıda belirlenen anlamlı farklılığın kaynağı Games–Howell testiyle incelenmiştir. Spor yaşı grupları tek yönlü ANOVA ile karşılaştırılmış ve anlamlı farklılıkların kaynağı Tukey HSD testiyle belirlenmiştir.

Gruplar arasındaki farklılıkların büyüklüğünü değerlendirmek amacıyla iki grup karşılaştırmalarında Cohen'in d, varyans analizlerinde eta kare (η^2) katsayıları hesaplanmıştır. Cohen'in d katsayıları tablolarda mutlak değer olarak sunulmuştur. Cohen'e (1988) göre d=0,20 küçük, d=0,50 orta ve d≥0,80 büyük etki büyüklüğü olarak değerlendirilmiştir. Eta kare (η^2) değerlerinin yorumlanmasında ise 0,01 küçük, 0,06 orta ve 0,14 büyük etki büyüklüğü ölçütleri esas alınmıştır (Cohen, 1988). Tüm analizlerde istatistiksel anlamlılık düzeyi $p<0,05$ olarak kabul edilmiştir.

Sporda Algılanan Performans Ölçeğinin mevcut araştırma örneklemindeki iç tutarlılığı Cronbach alfa katsayısıyla incelenmiştir. Alfa katsayıları fiziksel algı için ,887, teknik algı için ,805, taktiksel algı için ,857, psikolojik algı için ,873, çevresel algı için ,840 ve ölçek toplamı için ,959 olarak hesaplanmıştır. Elde edilen katsayılar, ölçek puanlarının mevcut örneklemde yeterli düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğunu göstermektedir.

Tablo 2: Ölçek ve Alt Boyutlara İlişkin Betimsel İstatistikler ve İç Tutarlılık Katsayıları

Ölçek/alt boyut	*n*	Olası puan aralığı	Ort.	SS	Çarpıklık	Basıklık	α
Fiziksel algı	576	6–30	22,16	5,22	−0,478	−0,094	,887
Teknik algı	576	4–20	15,02	3,23	−0,444	0,093	,805
Taktiksel algı	576	5–25	18,88	4,01	−0,491	0,076	,857
Psikolojik algı	576	6–30	22,62	4,88	−0,465	0,021	,873
Çevresel algı	576	4–20	14,99	3,44	−0,499	−0,161	,840
Toplam	576	25–125	93,68	18,50	−0,332	−0,135	,959

Not. Ort. = ortalama; SS = standart sapma; α = bu araştırmanın örnekleminde hesaplanan Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı. Olası puan aralıkları, ölçeğin 1–5 arasında puanlanan 25 maddelik yapısı esas alınarak verilmiştir. Alt boyut puanları ilgili maddelerin toplamı, ölçek toplam puanı ise 25 maddenin toplamı üzerinden hesaplanmıştır.

Tablo 2 incelendiğinde, alt boyutlar ve ölçek toplam puanı için çarpıklık katsayılarının −0,499 ile −0,332, basıklık katsayılarının ise −0,161 ile 0,093 arasında değiştiği görülmektedir. Katsayıların sıfıra yakın olması, genel örneklemde puan dağılımlarında belirgin bir çarpıklık veya aşırı basıklık bulunmadığı yönünde değerlendirilmiştir (Kim, 2013). Mevcut örneklemde hesaplanan Cronbach alfa katsayıları alt boyutlarda ,805 ile ,887 arasında değişirken ölçek toplamı için ,959 olarak bulunmuştur.

BULGULAR

Tablo 3: Sporda Algılanan Performans Ölçeğinin Cinsiyete Göre t-testi Karşılaştırılması

Ölçek ve Alt Boyutlar	Cinsiyet	*n*	Ort.	SS	*t*	*sd*	*p*	Cohen's *d*
Fiziksel Algı	Erkek	293	23,34	5,48	5,693	564,04	< ,001	0,473
	Kadın	283	20,94	4,63				
Teknik Algı	Erkek	293	15,64	3,37	4,771	567,51	< ,001	0,397
	Kadın	283	14,39	2,93				
Taktiksel Algı	Erkek	293	19,74	4,14	5,403	574	< ,001	0,450
	Kadın	283	17,98	3,65				
Psikolojik Algı	Erkek	293	23,48	5,17	4,393	564,14	< ,001	0,365
	Kadın	283	21,73	4,37				
Çevresel Algı	Erkek	293	15,63	3,49	4,602	574	< ,001	0,384
	Kadın	283	14,34	3,25				
Toplam	Erkek	293	97,84	19,71	5,660	558,39	< ,001	0,470
	Kadın	283	89,37	16,07				

Not. Ort. = ortalama; SS = standart sapma; sd = serbestlik derecesi. Fiziksel algı, teknik algı, psikolojik algı ve ölçek toplam puanında varyansların homojenliği sağlanmadığından eşit varyansların varsayılmadığı bağımsız örneklemler *t*-testi sonuçları raporlanmıştır. Cohen'in *d* değerleri mutlak etki büyüklüğü olarak verilmiştir.

Tablo 3 incelendiğinde, erkek katılımcıların fiziksel, teknik, taktiksel, psikolojik ve çevresel algı alt boyutları ile ölçek toplam puanlarının kadın katılımcılardan istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmektedir ($p < ,001$). Cohen'in d değerlerinin 0,365 ile 0,473 arasında küçük düzeyde etki büyüklüklerine sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 4: Sporda Algılanan Performans Ölçeği Puanlarının Yaş Gruplarına Göre Karşılaştırılması

Ölçek ve Alt Boyutlar	Yaş	*n*	Ort.	SS	*F*	sd_1	sd_2	*p*	η^2	Post-hoc
Fiziksel Algı	18-20 yaş[1]	187	22,02	5,61	0,999	2	573	,369	,003	-
	21-23 yaş[2]	195	21,87	4,82						
	≥24 yaş [3]	194	22,58	5,21						
	Toplam	576	22,16	5,22						
Teknik Algı	18-20 yaş[1]	187	14,95	3,50	2,573	2	379,19	,078	,008	-
	21-23 yaş[2]	195	14,70	3,08						
	≥24 yaş [3]	194	15,40	3,05						
	Toplam	576	15,02	3,23						
Taktiksel Algı	18-20 yaş[1]	187	18,83	4,28	1,057	2	379,70	,349	,003	-
	21-23 yaş[2]	195	18,61	3,97						
	≥24 yaş [3]	194	19,18	3,75						
	Toplam	576	18,88	4,01						
Psikolojik Algı	18-20 yaş[1]	187	22,62	5,15	3,962	2	378,84	,020	,013	3>2
	21-23 yaş[2]	195	21,95	5,00						
	≥24 yaş [3]	194	23,29	4,38						
	Toplam	576	22,62	4,88						
Çevresel Algı	18-20 yaş[1]	187	14,94	3,68	1,963	2	379,70	,142	,006	-
	21-23 yaş[2]	195	14,69	3,31						
	≥24 yaş [3]	194	15,35	3,28						
	Toplam	576	14,99	3,44						
Toplam	18-20 yaş[1]	187	93,38	19,74	2,466	2	379,76	,086	,008	-
	21-23 yaş[2]	195	91,84	18,18						
	≥24 yaş [3]	194	95,81	17,40						
	Toplam	576	93,68	18,50						

Not. sd_1 = pay serbestlik derecesi; sd_2 = payda serbestlik derecesi; η^2 = eta kare. Varyans homojenliği fiziksel algıda sağlandığından tek yönlü ANOVA, diğer alt boyutlar ve toplam puanda sağlanmadığından Welch ANOVA kullanılmıştır. Psikolojik algıdaki ikili farklılık Games–Howell testiyle belirlenmiştir (3 > 2, p = ,014).

Tablo 4 incelendiğinde, yaş grupları arasında yalnızca psikolojik algı puanları bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunduğu görülmektedir (Welch F(2, 378,84) = 3,962, p = ,020, η^2 = ,013). Games–Howell testi sonucunda 24 yaş ve üzerindeki katılımcıların psikolojik algı puanlarının 21–23 yaş grubundaki katılımcılardan anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir (p = ,014). Fiziksel, teknik, taktiksel ve çevresel algı alt boyutları ile ölçek toplam puanı bakımından yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (p > ,05). Eta kare değerleri ,003 ile ,013 arasında değişmiş; anlamlı farklılık belirlenen psikolojik algı boyutundaki etki büyüklüğü küçük düzeyde olduğu görülmektedir.

Tablo 5: Sporda Algılanan Performans Ölçeğinin Spor Türü Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Ölçek ve Alt Boyutlar	Spor Türü	*n*	Ort.	SS	*t*	*sd*	*p*	Cohen's *d*
Fiziksel Algı	Bireysel	302	20,92	4,69	−6,111	542,33	< ,001	0,513
	Takım	274	23,52	5,43				
Teknik Algı	Bireysel	302	14,34	3,03	-5,468	574	< ,001	0,456
	Takım	274	15,78	3,27				
Taktiksel Algı	Bireysel	302	17,84	3,67	-6,797	574	< ,001	0,567
	Takım	274	20,03	4,04				
Psikolojik Algı	Bireysel	302	21,44	4,64	-6,333	574	< ,001	0,528
	Takım	274	23,93	4,80				
Çevresel Algı	Bireysel	302	14,22	3,29	-5,853	574	< ,001	0,488
	Takım	274	15,85	3,39				
Toplam	Bireysel	302	88,76	16,81	-6,940	550,45	< ,001	0,582
	Takım	274	99,11	18,77				

Not. Ort. = ortalama; SS = standart sapma; *sd* = serbestlik derecesi. Fiziksel algı ve ölçek toplam puanında varyansların homojenliği sağlanmadığından eşit varyansların varsayılmadığı bağımsız örneklemler *t*-testi sonuçları raporlanmıştır. Cohen'in *d* değerleri mutlak etki büyüklüğü olarak verilmiştir.

Tablo 5 incelendiğinde, takım sporcularının fiziksel, teknik, taktiksel, psikolojik ve çevresel algı alt boyutları ile ölçek toplam puanlarının bireysel sporcuların puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmektedir (p < ,001). Cohen'in d değerlerinin 0,456 ile 0,582 arasında küçük ile orta düzey arasında etki büyüklüklerine sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 6: Sporda Algılanan Performans Ölçeği Puanlarının Spor Düzeyine Göre Karşılaştırılması

Ölçek ve Alt Boyutlar	Spor Düzeyi	*n*	Ort.	SS	*t*	*sd*	*p*	Cohen's *d*
Fiziksel Algı	Amatör	426	22,28	5,28	0,981	574	,327	0,093
	Profesyonel	150	21,80	5,03				
Teknik Algı	Amatör	426	15,07	3,20	0,666	574	,506	0,063
	Profesyonel	150	14,87	3,30				
Taktiksel Algı	Amatör	426	18,93	3,96	0,563	574	,574	0,053
	Profesyonel	150	18,72	4,13				
Psikolojik Algı	Amatör	426	22,71	4,88	0,788	574	,431	0,075
	Profesyonel	150	22,35	4,84				
Çevresel Algı	Amatör	426	14,97	3,47	-0,215	574	,830	0,020
	Profesyonel	150	15,04	3,35				
Toplam	Amatör	426	93,99	18,56	0,683	574	,495	0,065
	Profesyonel	150	92,79	18,32				

Not. Gruplar bağımsız örneklemler t-testiyle karşılaştırılmıştır. Tüm analizlerde varyansların homojenliği sağlanmıştır. Cohen'in *d* değerleri mutlak etki büyüklüğü olarak verilmiştir.

Tablo 6 incelendiğinde, amatör ve profesyonel sporcular arasında fiziksel, teknik, taktiksel, psikolojik ve çevresel algı alt boyutları ile ölçek toplam puanı bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p > ,05$). Cohen'in *d* değerlerinin 0,020 ile 0,093 arasında ihmal edilebilir düzeyde olduğu görülmektedir.

Tablo 7: Sporda Algılanan Performans Ölçeğinin Spor Yaşı Değişkenine göre Karşılaştırılması

Ölçek ve Alt Boyutlar	Spor Yaşı	*n*	Ort.	SS	*F*	*p*	η^2	Tukey
Fiziksel Algı	0-3 yıl[1]	192	20,35	4,77	22,454	< ,001	,073	3>2>1
	4-7 yıl[2]	198	22,36	5,04				
	≥ 8 yıl[3]	186	23,80	5,28				
	Toplam	576	22,16	5,22				
Teknik Algı	0-3 yıl[1]	192	14,17	3,13	12,536	< ,001	,042	2 > 1; 3 > 1
	4-7 yıl[2]	198	15,13	3,14				
	≥ 8 yıl[3]	186	15,79	3,21				
	Toplam	576	15,02	3,23				
Taktiksel Algı	0-3 yıl[1]	192	17,79	3,70	12,002	< ,001	,040	2 > 1; 3 > 1
	4-7 yıl[2]	198	19,14	4,02				
	≥ 8 yıl[3]	186	19,71	4,05				
	Toplam	576	18,88	4,01				
Psikolojik Algı	0-3 yıl[1]	192	21,25	4,43	15,991	< ,001	,053	3>2>1
	4-7 yıl[2]	198	22,64	4,99				
	≥ 8 yıl[3]	186	24,01	4,81				
	Toplam	576	22,62	4,88				
Çevresel Algı	0-3 yıl[1]	192	14,25	3,27	9,796	< ,001	,033	3>2 3>1
	4-7 yıl[2]	198	14,95	3,37				
	≥ 8 yıl[3]	186	15,79	3,50				
	Toplam	576	14,99	3,44				
Toplam	0-3 yıl[1]	192	87,82	16,43	18,875	< ,001	,062	3>2>1
	4-7 yıl[2]	198	94,24	18,62				
	≥ 8 yıl[3]	186	99,12	18,70				
	Toplam	576	93,68	18,50				

Not. Spor yaşı gruplarında varyans homojenliği, ortalamaya dayalı Levene testiyle değerlendirilmiş ve tüm alt boyutlar ile ölçek toplam puanında sağlanmıştır ($p > ,05$). Gruplar tek yönlü varyans analiziyle karşılaştırılmış; anlamlı farklılıkların kaynağı Tukey HSD testiyle incelenmiştir. Tüm ANOVA testlerinde serbestlik dereceleri 2 ve 573'tür. Grup kodları: 1 = 0–3 yıl; 2 = 4–7 yıl; 3 = 8 yıl ve üzeri.

Tablo 7 incelendiğinde, spor yaşı grupları arasında tüm alt boyutlar ve ölçek toplam puanı bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunduğu görülmektedir ($p < ,001$). Tukey HSD testi sonucunda fiziksel ve psikolojik algı alt boyutları ile ölçek toplam puanında 8 yıl ve üzeri spor deneyimine sahip katılımcıların puanlarının 4–7 yıl ve 0–3 yıl gruplarından; 4–7 yıl grubunun puanlarının ise 0–3 yıl grubundan anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir. Teknik ve taktiksel algıda 4–7 yıl ve 8 yıl ve üzeri gruplarının puanları 0–3 yıl grubundan anlamlı düzeyde yüksek bulunmuş, bu iki grup arasında anlamlı farklılık belirlenmemiştir. Çevresel algıda ise 8 yıl ve üzeri grubunun puanları diğer iki gruptan anlamlı

düzeyde yüksektir. η^2 değerlerinin ,033 ile ,073 arasında küçük ile orta düzey arasında etki büyüklüklerine sahip olduğu görülmektedir.

Tartışma

Araştırmada cinsiyet değişkenine göre erkek sporcuların tüm alt boyutlar ve ölçek toplam puanları kadın sporculardan anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Cohen'in *d* değerlerinin 0,365 ile 0,473 arasında değişmesi, farklılıkların küçük etki büyüklüğüne sahip olduğunu göstermektedir. Yarayan ve ark. (2024), elit orta ve uzun mesafe koşucularında zihinsel dayanıklılık ve imgeleme temelli performans tepkilerinin cinsiyete göre farklılaşabildiğini bildirmiştir. Bu bulgu, mevcut araştırmada erkek sporcuların algılanan performans puanlarının daha yüksek bulunmasının, fizyolojik özelliklerin yanı sıra psikolojik performans süreçlerinden de etkilenebileceğine işaret etmektedir. Nitekim Gershgoren ve ark. (2021), sporcuların performans değerlendirmelerinin müsabaka sonucunun yanı sıra öz güven, beklenti, motivasyon ve kişisel değerlendirme süreçlerinden de etkilendiğini belirtmektedir. Benzer şekilde Zhu ve ark. (2025), başarı hedef yönelimi, sportif tutku ve spor bağlılığının algılanan performansla anlamlı ilişkiler gösterdiğini; Nam ve ark. (2025) ise olumlu spor duyguları ile antrenör bilgi ve uzmanlığının sporcuların kendi performanslarını daha olumlu değerlendirmelerine katkı sağladığını bildirmiştir. Sakallı ve ark. (2026) tarafından yapılan araştırmada ise psikolojik güvenlik, öz yeterlik ve psikolojik dayanıklılığın algılanan performansla ilişkili olduğu vurgulanmaktadır. Bu bulgular algılanan performansın psikolojik ve çevresel özelliklerle birlikte ele alınabileceğini düşündürmektedir. Ancak söz konusu değişkenler mevcut araştırmada ölçülmediğinden cinsiyet grupları arasındaki farklılığın açıklaması olarak doğrulanmamıştır. Diğer taraftan, Gomez-Gonzalez ve ark. (2024), profesyonel futbol performansını değerlendiren katılımcıların, sporcuların cinsiyetini bildikleri durumda erkek sporcuların performansını daha yüksek puanladıklarını; buna karşın sporcuların cinsiyet bilgisi gizlendiğinde kadın ve erkek sporcular arasında anlamlı bir değerlendirme farkının ortadan kalktığını göstermiştir. Dolayısıyla mevcut araştırmada erkek sporcuların daha yüksek algılanan performans puanlarına sahip olması, yalnızca gerçek performans farklılıklarının değil, spor kültüründe yerleşmiş performans algılarının ve öz değerlendirme süreçlerinin de etkisini yansıtıyor olabilir. Bunun yanında, Joyner ve ark. (2025), erkek sporcuların özellikle kuvvet, hız, güç ve dayanıklılık gerektiren sportif performanslarda biyolojik gelişim, kas kütlesi, testosteron düzeyi ve aerobik kapasite gibi fizyolojik özellikler nedeniyle kadın sporculara göre avantajlı olduklarını belirtmektedir. Benzer şekilde Oberlin (2023), ergenlik döneminden itibaren ortaya çıkan biyolojik farklılıkların birçok spor branşında fiziksel performans üzerinde belirgin etkiler oluşturduğunu ifade etmektedir. Bununla birlikte bu çalışmaların daha çok objektif performans göstergelerine odaklandığı, mevcut araştırmanın ise sporcuların kendi performanslarını nasıl algıladıklarını değerlendirdiği dikkate alınmalıdır. Dolayısıyla biyolojik avantajların algılanan performansa dolaylı katkı sağlaması mümkün olmakla birlikte, psikolojik ve sosyal süreçlerin de bu değerlendirmede önemli rol oynayabileceği söylenebilir. Araştırma bulguları ve alan yazındaki bilgiler göz önüne alındığında spor organizasyonlarında performans geliştirme programlarının cinsiyet farklılıklarını dikkate alırken yalnızca fiziksel hazırlığa değil, psikolojik becerilerin geliştirilmesine ve destekleyici spor ortamlarının oluşturulmasına da odaklanması önerilebilir.

Araştırmada yaş değişkenine göre yapılan analizler sonucunda yalnızca psikolojik algı puanları bakımından anlamlı bir farklılık belirlenmiştir. Games–Howell testi sonucunda 24 yaş ve üzerindeki sporcuların psikolojik algı puanlarının 21–23 yaş grubundaki sporculardan daha yüksek olduğu görülmüştür (p = ,014). Fiziksel, teknik, taktiksel ve çevresel algı alt boyutları ile ölçek toplam puanında yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Psikolojik algı için hesaplanan η^2 = ,013 değeri, yaş grupları arasındaki farklılığın küçük düzeyde olduğunu göstermektedir. Alan yazında, Grønset ve ark. (2024), profesyonel futbolcular üzerinde yürüttükleri çalışmada dikkat kontrolü, öz düzenleme, stres yönetimi ve performans sırasındaki bilişsel süreçlerin sporcu gelişimindeki önemine dikkat çekmiştir. Burns ve ark. (2022) ise elit ve elit öncesi sporcularda psikolojik beceriler, yaşam tarzı yönetimi ve performans stratejilerinin sportif gelişimin önemli bileşenleri olduğunu bildirmiştir. Mevcut araştırmada 24 yaş ve üzerindeki sporcuların psikolojik algı puanlarının 21–23 yaş grubundan yüksek olması; bu sporcuların yarışma deneyimleri, stresle baş etme becerileri ve psikolojik hazırlık süreçleriyle ilgili olabilir. Bununla

birlikte 24 yaş ve üzerindeki sporcular ile 18–20 yaş grubundaki sporcular arasında anlamlı bir farklılık bulunmaması, psikolojik algının yaşla birlikte doğrusal olarak arttığı yönünde bir çıkarım yapılmasına izin vermemektedir. Zhu ve ark. (2025), algılanan performansın başarı hedef yönelimi, sportif tutku ve spor bağlılığıyla ilişkili olduğunu belirtirken, Bai ve ark. (2025), psikolojik sermaye, öz yeterlik ve psikolojik dayanıklılığın sportif başarıyla ilişkisini ortaya koymuştur. Benzer şekilde Noh ve ark. (2024) algılanan performansın atletik kimlik ve bireysel psikolojik özelliklerle, Sakallı ve ark. (2026) ise antrenör davranışları, psikolojik güvenlik ve öz yeterlikle ilişkili olduğunu bildirmiştir. Bu sonuçlar, algılanan performansın yalnızca kronolojik yaşla açıklanamayacağını; spor deneyimi, antrenman geçmişi, antrenör desteği, motivasyon, öz yeterlik ve psikolojik beceriler gibi bireysel ve çevresel değişkenlerle birlikte değerlendirilmesi gerektiğine işaret etmektedir. Sonuç olarak farklı yaş gruplarındaki sporculara yönelik performans geliştirme programlarında psikolojik dayanıklılık, stres yönetimi ve öz düzenleme becerilerini destekleyen uygulamalara yer verilmesi yararlı olabilir. Ancak mevcut araştırmada yaş grupları arasındaki farklılığın yalnızca psikolojik algı boyutunda ve küçük etki büyüklüğünde belirlenmesi nedeniyle bulguların ihtiyatlı yorumlanması gerekmektedir.

Araştırmada spor türüne göre yapılan karşılaştırmalar sonucunda takım sporlarıyla uğraşan sporcuların fiziksel, teknik, taktiksel, psikolojik ve çevresel algı alt boyutları ile toplam algılanan performans puanlarının bireysel sporcuların puanlarından anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir. Gruplar arasındaki farkın büyüklüğü fiziksel algıda d = 0,513, teknik algıda d = 0,456, taktiksel algıda d = 0,567, psikolojik algıda d = 0,528, çevresel algıda d = 0,488 ve toplam algılanan performansta d = 0,582 olarak hesaplanmıştır. Bu değerler, teknik ve çevresel algıdaki farklılıkların orta düzeye yakın; fiziksel, taktiksel ve psikolojik algı ile toplam puandaki farklılıkların ise orta düzeyde olduğunu göstermektedir. Takım sporcularının daha yüksek puanları, antrenman ve müsabaka sırasında takım arkadaşlarından aldıkları geri bildirimlerin kendi performanslarına ilişkin değerlendirmelerinde yer bulmuş olabileceğini düşündürmektedir. López-Gajardo ve ark. (2021), takım kimliği, algılanan liderlik kalitesi ve takım için fedakârlık düzeyi ile sporcuların algılanan performansları arasında anlamlı ilişkiler bulunduğunu bildirmiştir. Liu ve ark. (2025) ise antrenör liderlik davranışları ile sporcu performansı arasındaki ilişkide antrenör–sporcu ilişkisinin ve psikolojik yorgunluğun aracı rol oynadığını ortaya koymuştur. Benzer şekilde Nam ve ark. (2025), olumlu spor duyguları ile antrenörün bilgi ve uzmanlığının algılanan performansla ilişkili olduğunu; Sakallı ve ark. (2026) ise psikolojik güvenlik, öz yeterlik ve destekleyici antrenör davranışlarının sporcuların performans değerlendirmelerinde önemli olduğunu belirtmiştir. Söz konusu çalışmalar, takım sporcularının performans değerlendirmelerini yorumlarken sosyal destek, iletişim ve birlikte hareket etme süreçlerinin de dikkate alınabileceğine işaret etmektedir. Mevcut araştırmada gruplar arasındaki en yüksek farklılığın toplam algılanan performansta (d = 0,582), alt boyutlar içinde ise taktiksel algıda (d = 0,567) belirlenmesi dikkat çekmektedir. Taktiksel algı puanlarının takım sporcularında daha yüksek bulunması, bu sporcuların kendi taktiksel katkılarını ortak oyun planı içindeki rolleri üzerinden değerlendirmeleriyle açıklanabilir. Bununla birlikte fiziksel algıda da orta düzeyde bir farklılık bulunmuştur (d = 0,513). Sonuç olarak bulgular, takım ve bireysel sporlarla ilgilenen sporcuların algılanan performans puanlarının farklılaştığını göstermektedir. Bununla birlikte araştırmanın kesitsel ve karşılaştırmalı yapısı, bu farklılığın doğrudan spor türünden kaynaklandığı biçiminde nedensel bir çıkarım yapılmasına izin vermemektedir. Sporculara yönelik performans geliştirme programlarında fiziksel ve teknik hazırlığın yanında takım içi iletişimi, sosyal desteği, güveni ve psikolojik becerileri geliştiren uygulamalara yer verilmesi yararlı olabilir.

Araştırmada spor düzeyi değişkenine göre yapılan analizlerde amatör ve profesyonel sporcular arasında fiziksel, teknik, taktiksel, psikolojik ve çevresel algı alt boyutları ile toplam algılanan performansta istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Ayrıca tüm karşılaştırmalarda Cohen'in d değerlerinin 0,020 ile 0,093 arasında değişmesi, bu örneklemde amatör ve profesyonel sporcular arasındaki puan farklılıklarının oldukça küçük olduğunu göstermektedir. Amatör ve profesyonel sporcuların puanlarının birbirine yakın olması, sporcuların kendi performanslarını değerlendirirken bulundukları rekabet ortamını ve kişisel beklentilerini referans almış olabileceklerini düşündürmektedir. Literatürde Gershgoren ve ark. (2021), algılanan performansın yalnızca müsabaka sonucunu değil, sporcunun performansına ilişkin öz değerlendirmelerini ve bilişsel süreçlerini de yansıttığını ifade etmektedir. Benzer şekilde Sakallı ve ark.

(2026), algılanan performansın psikolojik güvenlik, öz yeterlik, psikolojik dayanıklılık ve antrenör davranışlarıyla ilişkili olduğunu bildirmiştir. Bu araştırmada amatör ve profesyonel sporcular arasında anlamlı bir farklılık bulunmaması, her iki grubun da performanslarını kendi beklentileri ve içinde bulundukları rekabet düzeyi doğrultusunda değerlendirmeleriyle açıklanabilir. Bu durum algılanan performansın mutlak başarıdan ziyade bireyin kendi referans çerçevesine göre şekillendiğini düşündürmektedir. Zhu ve ark. (2025), başarı hedef yönelimi ve sportif tutkunun; Nam ve ark. (2025) ise olumlu spor duyguları ile antrenör bilgi ve uzmanlığının algılanan performansla ilişkili olduğunu bildirmektedir. Diğer taraftan Burns ve ark. (2022), elit ve elit öncesi sporcuların performanslarını etkileyen temel unsurların yalnızca yarışma düzeyi olmadığını; psikolojik beceriler, yaşam tarzı yönetimi, sosyal destek sistemleri ve performans stratejilerinin de sportif başarı açısından önemli belirleyiciler olduğunu vurgulamaktadır. Benzer şekilde Bai ve ark. (2025), psikolojik sermaye, öz yeterlik, umut ve psikolojik dayanıklılığın sportif başarıyı destekleyen temel kaynaklar arasında yer aldığını bildirmiştir. Sonuç olarak sporculara yönelik destek uygulamaları planlanırken amatör veya profesyonel olarak sınıflandırılmalarının yanında bireysel ihtiyaçlarının da dikkate alınması önerilebilir.

Araştırmada spor yaşına göre yapılan analizler sonucunda fiziksel, teknik, taktiksel, psikolojik ve çevresel algı alt boyutları ile toplam algılanan performans puanında anlamlı farklılıklar belirlenmiştir. Post hoc karşılaştırmalarda fiziksel ve psikolojik algı ile toplam puanda 8 yıl ve üzeri spor deneyimine sahip grubun 4–7 yıl ve 0–3 yıl gruplarından; 4–7 yıl grubunun da 0–3 yıl grubundan daha yüksek puan aldığı görülmüştür. Teknik ve taktiksel algıda 4–7 yıl ile 8 yıl ve üzeri grupların puanları 0–3 yıl grubundan yüksek bulunmuş, ancak bu iki deneyimli grup arasında anlamlı bir farklılık belirlenmemiştir. Çevresel algıda ise yalnızca 8 yıl ve üzeri grubun puanları diğer iki gruptan anlamlı düzeyde yüksektir. Dolayısıyla bulgular genel olarak daha fazla spor deneyimine sahip katılımcıların algılanan performans puanlarının daha yüksek olduğunu göstermekle birlikte bu farklılaşma bütün alt boyutlarda doğrusal ve kademeli değildir. Etki büyüklükleri fiziksel algıda η^2 = ,073, teknik algıda η^2 = ,042, taktiksel algıda η^2 = ,040, psikolojik algıda η^2 = ,053, çevresel algıda η^2 = ,033 ve toplam algılanan performansta η^2 = ,062 olarak hesaplanmıştır. Bu değerler, fiziksel algı ile toplam puandaki farklılıkların orta; teknik, taktiksel, psikolojik ve çevresel algıdaki farklılıkların ise küçük düzeyde olduğunu göstermektedir. Buna göre spor deneyimi algılanan performansla ilişkili olmakla birlikte özellikle alt boyutlardaki farklılıkların sınırlı olduğu dikkate alınmalıdır. Daha deneyimli sporcuların yüksek puanları, farklı antrenman ve müsabaka koşullarına aşinalıkları sayesinde kendi güçlü yönlerini daha kolay fark edebilmeleri üzerinden yorumlanabilir. Pepe ve ark. (2025), futbolcularda pozitif düşünme becerileri ile algılanan üstün performans arasındaki ilişkide meydan okuma algısının rol oynadığını bildirmiştir.

Grønset ve ark. (2024) ise elit futbolcularda dikkat kontrolü, öz düzenleme, stres yönetimi ve karar verme gibi psikolojik becerilerin performans sürecindeki önemine dikkat çekmiştir. Benzer şekilde Burns ve ark. (2022), elit ve elit öncesi sporcuların gelişiminde fiziksel kapasitenin yanında performans stratejileri, psikolojik hazırlık, öz değerlendirme ve yaşam tarzı yönetimi gibi unsurların da önemli olduğunu belirtmiştir. Bu çerçevede daha uzun spor deneyimine sahip katılımcıların farklı antrenman ve müsabaka koşullarıyla daha fazla karşılaşmaları, performanslarını değerlendirme ve stresle baş etme becerilerinin gelişmesine katkı sağlamış olabilir. Fiziksel algıda gözlenen farklılığın diğer alt boyutlardan daha belirgin olması, deneyimli sporcuların bedensel kapasitelerini ve sınırlarını tanıma konusunda daha fazla değerlendirme fırsatı bulmuş olabileceklerini düşündürmektedir. Bununla birlikte Zhu ve ark. (2025), algılanan performansın başarı hedef yönelimi, sportif tutku ve spor bağlılığıyla ilişkili olduğunu bildirmiştir. Bai ve ark. (2025) ise sportif başarının psikolojik sermaye, öz yeterlik ve psikolojik dayanıklılıkla ilişkili olduğunu bildirmiştir. Sakallı ve ark. (2026) psikolojik güvenlik, öz yeterlik ve destekleyici antrenör davranışlarının; Nam ve ark. (2025) ise olumlu spor duyguları ile antrenör uzmanlığının algılanan performans açısından önemini ortaya koymuştur.

Bu sonuçlar, algılanan performansın yalnızca spor deneyimiyle açıklanamayacağını; antrenör davranışları, sosyal destek, motivasyon, öz yeterlik ve psikolojik güvenlik gibi bireysel ve çevresel değişkenlerle birlikte değerlendirilmesi gerektiğine işaret etmektedir. Sonuç olarak spor kulüpleri ve ilgili spor organizasyonlarında performans geliştirme programlarının yalnızca kısa süreli başarı hedeflerine odaklanmaması; sporcuların düzenli deneyim kazanmalarını, psikolojik becerilerini geliştirmelerini ve uzun

vadeli sportif gelişimlerini destekleyecek biçimde planlanması yararlı olabilir. Bununla birlikte araştırmanın kesitsel yapısı nedeniyle spor deneyiminin algılanan performansı doğrudan artırdığı yönünde nedensel bir çıkarım yapılmamalıdır.

Sonuç

Bulgular, algılanan performans puanlarının cinsiyet, spor türü ve spor yaşına göre anlamlı biçimde farklılaştığını göstermiştir. Yaş grupları arasında ise yalnızca psikolojik algı puanları bakımından küçük etki büyüklüğünde anlamlı bir farklılık belirlenmiştir. Amatör ve profesyonel sporcular arasında ise alt boyutlar ve ölçek toplam puanı bakımından anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Elde edilen etki büyüklükleri değerlendirildiğinde, bazı farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı olsa da pratik etkilerinin çoğunlukla küçük ve orta düzeyde olduğu görülmektedir.

Araştırma bulguları, algılanan performans puanlarının yalnızca tek bir demografik veya sportif değişkenle açıklanamayabileceğine işaret etmektedir. Bu doğrultuda, spor organizasyonlarında performans geliştirme uygulamalarının yalnızca fiziksel hazırlığa odaklanması yerine teknik, taktiksel ve psikolojik gelişimi destekleyen bütüncül yaklaşımlarla planlanmasının yararlı olabileceği değerlendirilmektedir. Ayrıca sporcuların bireysel özellikleri ile içinde bulundukları sportif çevrenin birlikte dikkate alınması, performansın daha sağlıklı değerlendirilmesine ve spor yönetimi uygulamalarının bilimsel temelde geliştirilmesine katkı sağlayabilir.

Öneriler

Spor organizasyonlarında performans geliştirme programları planlanırken yalnızca fiziksel performansa değil, teknik, taktiksel ve psikolojik gelişimi destekleyen bütüncül uygulamalara da yer verilmesi önerilebilir.

Bireysel ve takım sporlarının farklı dinamikleri dikkate alınarak sporcuların algılanan performansını geliştirmeye yönelik branşa özgü eğitim ve destek programları hazırlanabilir.

Daha az deneyimli sporcuların desteklenmesi amacıyla mentorluk ve deneyim paylaşımı programları geliştirilebilir; bu programların algılanan performansla ilişkisi ileride yapılacak müdahale çalışmalarında değerlendirilebilir.

Gelecekte yapılacak araştırmalarda algılanan performansın antrenör davranışları, öz yeterlik, psikolojik dayanıklılık ve motivasyon gibi psikolojik değişkenlerle birlikte incelenmesi; farklı yaş grupları, spor branşları ve kültürel örneklemlerde boylamsal araştırmalar yürütülmesi önerilebilir.

Sporcuların farklı ihtiyaçlarını dikkate alan destek uygulamalarının planlanması ve bu uygulamaların sonuçlarının boylamsal veya deneysel araştırmalarla değerlendirilmesi önerilebilir.

Sınırlılıklar

Bu araştırmanın bazı sınırlılıkları bulunmaktadır. İlk olarak, araştırma kesitsel bir desende yürütüldüğünden değişkenler arasındaki ilişkiler nedensel olarak yorumlanamamaktadır. İkinci olarak, veriler çevrim içi ortamda öz bildirim esasına dayalı olarak toplandığından katılımcıların kişisel değerlendirmelerinden kaynaklanabilecek yanlılıklar söz konusu olabilir. Ayrıca araştırmada kolayda örnekleme yöntemi kullanılmış olması, elde edilen bulguların tüm sporcu popülasyonuna genellenmesini sınırlandırmaktadır. Yaş ve spor yaşı değişkenleri ayrı analizlerle incelendiğinden bu değişkenlerin algılanan performans üzerindeki bağımsız katkıları belirlenememiştir. Ayrıca katılımcıların bulundukları illere ilişkin ayrıntılı bilgi toplanmamış olması, örneklemin coğrafi dağılımının değerlendirilmesini sınırlandırmaktadır. Araştırmada spor kulüplerinin ve diğer sportif yapıların yönetim özellikleri, örgüt kültürü, antrenörlük yapısı ve kurumsal uygulamaları ölçülmemiştir. Bu nedenle bulgular spor organizasyonlarının özelliklerine değil, bireysel sporcuların algılanan performanslarına ilişkin sonuçlar olarak değerlendirilmelidir. Son olarak, araştırmada algılanan performans demografik ve sportif değişkenler açısından ele alınmış; antrenör davranışları, motivasyon, öz yeterlik, psikolojik dayanıklılık ve sosyal destek gibi performans algısını etkileyebilecek diğer bireysel ve çevresel değişkenler kapsam dışında bırakılmıştır.

Etik kurul belgesi bilgileri:

Araştırma için 24.06.2026 tarihinde 6/34 karar sayısı ile Yozgat Bozok Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler etik kurulundan izin alınmıştır. Tüm katılımcılardan bilgilendirilmiş gönüllü onam alınmış, veriler anonimleştirilmiş ve yalnızca bilimsel amaçlarla kullanılmıştır.

KAYNAKLAR

Bai, B., Ma, R., & Rehima, J. (2025). Exploring the impact of psychological capital and work–family conflict on stress regulation and success in competitive athletes. *Frontiers in Psychology, 16*, 1566508. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2025.1566508

Burns, L., Weissensteiner, J. R., Cohen, M., & Bird, S. R. (2022). A survey of elite and pre-elite athletes' perceptions of key support, lifestyle and performance factors. *BMC Sports Science, Medicine and Rehabilitation, 14*, 2. https://doi.org/10.1186/s13102-021-00393-y

Chutiphongdech, T., & Kampitak, T. (2022). A systematic review of the key success factors of sports event management: A resource-based view approach. *Annals of Applied Sport Science, 10*(4). https://doi.org/10.52547/aassjournal.1100

Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences* (2nd ed.). Lawrence Erlbaum Associates.

Creswell, J. W., & Creswell, J. D. (2018). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (5th ed.). Sage Publications.

Gershgoren, L., Blatt, A., Sela, T., & Tenenbaum, G. (2021). Does the league table lie? The development and validation of the Perceived Performance in Team Sports Questionnaire (PPTSQ). *Frontiers in Psychology, 11*, 615018. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.615018

Gomez-Gonzalez, C., Dietl, H., Berri, D., & Nesseler, C. (2024). Gender information and perceived quality: An experiment with professional soccer performance. *Sport Management Review, 27*(1), 45–66. https://doi.org/10.1080/14413523.2023.2233341

Grønset, J., Langagergaard, M., & Sæther, S. A. (2024). Mental processes in professional football players. *Frontiers in Psychology, 15*, 1428892. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2024.1428892

Guidotti, F., Demarie, S., Ciaccioni, S., & Capranica, L. (2023). Relevant sport management knowledge, competencies, and skills: An umbrella review. *Sustainability, 15*(12), 9515. https://doi.org/10.3390/su15129515

Joyner, M. J., Hunter, S. K., & Senefeld, J. W. (2025). Evidence on sex differences in sports performance. *Journal of Applied Physiology, 138*(1), 274–281. https://doi.org/10.1152/japplphysiol.00615.2024

Kim, H.-Y. (2013). Statistical notes for clinical researchers: Assessing normal distribution (2) using skewness and kurtosis. *Restorative Dentistry and Endodontics, 38*(1), 52–54. https://doi.org/10.5395/rde.2013.38.1.52

Koenigstorfer, J. (2023). Dealing with great challenges via rigorous and relevant empirical sport management research. *Frontiers in Sports and Active Living, 5*, 1180710. https://doi.org/10.3389/fspor.2023.1180710

Liu, R., Wang, S., & Li, J. (2025). How coach leadership behavior influences athletes' performance: The chain-mediated role of the coach-athlete relationship and psychological fatigue. *Frontiers in Psychology, 15*, 1500867. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2024.1500867

López-Gajardo, M. A., Pulido, J. J., Tapia-Serrano, M. A., Ramírez-Bravo, I., & Leo, F. M. (2021). Is perceived athlete leadership quality related to inside sacrifice and perceived performance in team sports? The mediating role of team identification. *Frontiers in Psychology, 12*, 662250. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.662250

Nam, K. W., Ha, J. H., & Yoon, S. J. (2025). Coaching knowledge, sport emotion, and perceived performance in Korean judoka. *Frontiers in Psychology, 16*, 1615383. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2025.1615383

Noh, Y.-E., Zaki, F., & Danaee, M. (2024). The impact of religious–psychological factors on self-perceived sport performance among religious athletes in Malaysia. *Psychology of Sport and Exercise, 72*, 102612. https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2024.102612

Oberlin, D. J. (2023). Sex differences and athletic performance. Where do trans individuals fit into sports and athletics based on current research? *Frontiers in Sports and Active Living, 5*, 1224476. https://doi.org/10.3389/fspor.2023.1224476

Pepe, O., Koc, M. C., Ayhan, C., Talaghir, L.-G., & Bentea, C.-C. (2025). The mediatory role of challenge and threat in the relationship between positive thinking skills and perception of excellent performance: A study on football players. *Frontiers in Psychology, 16*, 1513146. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2025.1513146

Sakallı, D., Şenel, E., Menteş, G., & Salman, K. (2026). Psychological dynamics shaping performance perception in athletes: The influence of coaching behaviours, psychological safety, self-efficacy, and resilience. *BMC Psychology, 14*, 148. https://doi.org/10.1186/s40359-025-03853-z

Stratton, S. J. (2021). Population research: Convenience sampling strategies. *Prehospital and Disaster Medicine, 36*(4), 373–374. https://doi.org/10.1017/S1049023X21000649

Süleymanoğulları, M. (2025). Perceived performance in sports scale: Validity and reliability study. *International Journal of Health, Exercise, and Sport Sciences (IJOSS), 2*(3), 79–92. https://doi.org/10.5281/zenodo.17426423

Yarayan, Y. E., Solmaz, S., Aslan, M., Batrakoulis, A., Al-Mhanna, S. B., & Keskin, K. (2024). Sex differences in athletic performance response to the imagery and mental toughness of elite middle- and long-distance runners. *Sports*, *12*(6), 141. https://doi.org/10.3390/sports12060141

Zhu, Y., Zhang, W., Liu, H., & Song, H. (2025). The structural relationship between achievement goal orientation and perceived performance among swimmers: A chain multiple mediation model. *Frontiers in Psychology*, *16*, 1536743. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2025.1536743